

PRÆFATIO AUTORIS.

Ruditatis antidotum *Eruditio est*, qua in Scholis
Ingenia imbui debent: sed ita, ut *Erudi-*
tio vera, ut *plena*, ut *solida* sit. *Vera* erit, si non
nisi utilia vitæ docentur & discuntur; ne postmo-
dum queritandi occasio sit: *Necessaria ignoramus,*
quia Necessaria non didicimus. *Plena*: Si expoliatur
Mens ad Sapientiam, Lingua ad Eloquentiam, Ma-
nus ad actiones vitæ solerter obeundas: hoc erit
Sal illud vitæ, *Sapere, Agere, Loqui.* *Lucida* erit,
ac per id *firma & solida*, si, quicquid docetur &
discitur, non obscurum sit, aut confusum; sed
clarum, distinctum, articulatum, tanquam digiti
manuum. Hujus rei fundamentum est, ut *Sensua-*
lia recte præsententur Sensibus, ne capi non possint.
Dico, & alta voce repeto, postremum hoc reli-
quorum omnium esse fundamentum: quia *nec Age-*
re, nec Loqui sapienter possumus, nisi prius omnia, quæ
agenda

agenda sunt, & de quibus loquendum est, recte intelligamus. In Intellectu autem nihil est, nisi prius fuerit in Sensu. Sensus ergo circa Rerum differentias recte percipiendas, gnarviter exercere, erit toti Sapientiae, totique sapienti Eloquentiae, omnibusque prudentibus Vitae actionibus fundamenta ponere. Quod quia vulgo in Scholis negligitur, discipulisque discenda obijciuntur, nec intellecta, nec sensibus recte praesentata, fit, ut docendi & discendi labor moleste procedat, exiguumque ferat fructum.

Erigitur novum Scholis Subsidium! Omnium *fundamentalium in Mundo rerum, & in vita actionum, Pictura & Nomenclatura!* Quam ut vestris cum discipulis pertransire libenter ne gravemini, boni Magistri, quid inde boni veniat expectandum, paucis explicabo.

Liber est, ut videtis, haut magnae molis: Mundi tamen totius & totius Linguae Breviarium, plenus Picturis, Nomenclaturis, rerumque Descriptionibus.

I. *Picturae*, sunt rerum omnium visibilium (ad quas & invisibiles suo modo reducuntur) totius mundi Icones, idque ipso rerum Ordine, quo in *Fanua LL.* descriptae sunt; atque plenitudine ea, ut nihil adeo necessarium, cardinale omitatur.

II. *Nomenclaturæ*, sunt suae cuique Picturae superpositae Inscriptiones seu Tituli, rem totam generali suo exprimentes Vocabulo.

III. *Descriptiones*, sunt partium Picturae explanationes, propriis suis appellationibus ita expressae, ut cuius Picturae membro & appellationi ejus eadem addita Cifra, quae ad se invicem spectent, perpetuo ostendat.

Qui talis Liber, tali hoc apparatu, serviat, spero: Primum, *ad alliciendum huc Ingenia*, ne sibi crucem in Schola imaginentur, sed delicias. Notum enim est, Pueros (ab ipsa propemodum infantia) Picturis delectari, oculosque his spectaculis libenter pascere. Obtinuisse autem, ut a Sapientiae hortulis terriculamenta tollantur, magnum operae pretium erit.

Secundo servit Liber idem, *excitandæ, rebus affigendæ & semper magis magisque exacuendæ Attentioni*; quod ipsum magnum est. *Sensus* enim (ætatulae primae duces potissimi, quippe ubi mens ad abstractam rerum contemplationem nondum se elevat) objecta sua semper quaerunt, absentibus illis hebescunt, taedioquae sui huc illuc se vertunt; praesentibus autem objectis suis, hilarescunt, vivescunt,

vescunt, & se illis affigi, donec res satis perfecta sit, libenter patiuntur. Liber ergo hic ingeniis (vagis praesertim) captivandis, & ad altiora studia praeparandis, bonam navabit operam.

Unde tertium sequetur bonum, ut *huc allecti & hac cum attentione traducti Pueri, Rerum in Mundo primariarum notitia per lusum & jocum instruuntur.*

Si tamen Vernaculis etiam Linguis eum placeat concinnari (quod & factum est); alia tria de se promittit bona.

I. *Literarum Lectioni facilius, quam haecenus addiscendae, stratagema pueris suppeditabit: praesertim eidem praemisso Alphabeto Symbolico, Literarum nempe singularum characteribus, cum appicta Animalis istius, cujus vocem Litera imitatum it, imagine. Ex ipsa quippe Animalis inspectione vim characteris cujusque recordabitur facile Alphabetarius tiro: donec usu firmata imaginatio prompte omnia suppeditet. Lustrato deinde primariarum etiam Syllabarum Abaco, (quem tamen huic Libello adjici non opus videbatur) venire poterit ad lustramen Picturarum, & superimpositarum inscriptionum. Ubi rursus ipsa Rei depi-*

ctae inspectio, rei nomen suggerens, quomodo
Picturae titulus legendus sit, monebit. Transito-
que sic Libro toto, per solos *Picturarum titulos*,
Lectio non addisci non poterit: & quidem, quod
notandum, *nulla adhibita vulgari prolixa Syllabiza-
tione, permolesta illa ingeniorum tortura*, quae hac
methodo declinari poterit tota. Iterata enim Li-
belli lectio, per ipsas pleniores & Picturis subje-
ctas rerum Descriptiones, habitum legendi penitus
absolvere poterit.

II. Serviet idem Liber, *vernaculis in Scholis
vernacule tractatus, ediscendae Linguae, Vernaculae
Germanicae (nec minus Italicae, Gallica) toti & a
fundamento*: quoniam, per praedictas Rerum de-
scriptiones, Linguae totius Voces & Phrasae, suis
apte locis digestae, reperiuntur.

Caeterum, quia *prima discentium pensa parca &
simplicia esse oportet*, primum hunc Tirocinii autop-
tici Libellum non nisi rudimentis implevimus, Re-
rum scilicet & verborum Cardinibus, ceu totius
Linguae, totiusque nostri circa Res Intellectus,
basibus. Perfectior rerum descriptio & plenior
Linguae cognitio, Mentisque lumen splendidius,
si quaeruntur, (ut debent) reperiuntur alibi, quo
jam

jam per hanc nostram Sensualium Encyclopædionam, non difficilis erit transitus.

De amœniore Libri hujus usu, monendum pro Pueris aliquid restat.

I. Detur his in manus, ad oblectandum se, pro lubitu, figurarum spectaculo, easque sibi redendum quam familiarissimas, etiam domi, antequam in scholam mittantur.

II. Tum examinandi subinde, (præsertim in Schola jam) quid hoc, quid illud, sit & dicatur? ut nihil videant, quod nesciant nominare; & nihil nomen, quod nesciant ostendere.

III. Ostendantur vero illis Res nominatæ, non tantum in pictura, sed & in se ipsis; exempli gratia, Membra corporis, Vestes, Libri, Domus & Utenfilia, &c.

IV. Permittatur etiam illis, Picturas manu imitari, si volunt; imo, ut velint, incitandi sunt: primo, ad acuendam sic quoque attentionem in Res; tum ad observandam partium ad se invicem proportionem, denique ad exercendam Manus agilitatem, quae res ad multa utilis est.

V. Si

V. Si quae Res, quarum hic mentio fit, oculis praesentari non potest, valde fuerit e re, discipulis ea per se offerri: nempe, Colores, Sapo- res, quae hic atramento depingi non poterant. Quo nomine optandum esset, in qualibet Illustri Schola res raras & domi non obvias asservari pa- ratas, ut, quoties discipulis verba de his facienda sunt, simul exhiberi queant.

Ita demum Schola haec vere esset *Schola* seu *Theatrum Sensualium*, *Scholæ Intellectualis praelu- dium*. Satis autem: veniamus in rem ipsam!

Pre-